

TAUSTAPAPERI VALTAKUNNALLISTEN NUORISOALAN OSAAMISKESKUSTEN TIEDON TUOTANNOSTA

Nuorisotutkimusverkosto ja Juvenia

Nuorisoalalle ollaan luomassa uusi osaamiskeskusrakenne vuosille 2020-2024. Kuuden eri osaamiskeskuksen alat ovat erilaisia ja jokaiselle on annettu omat tehtävänsä ja tavoitteensa. Jokaisella näillä osaamiskeskuksella on oma, erityinen tehtävänsä tiedon tuottajana, tiedolla kehittäjänä ja nuorisoalan tietoperusteisuuden vahvistajana. Tiedon tuottamisen menetelmät ovat kuitenkin samankaltaisia ja osin päällekkäisiä. Tämä voi johtaa osioimintoihin, minkä ehkäisemiseksi toivomme mietittävän selkeitä koordinaattorirakenteita, joiden näemme mahdollistavan laadukkaamman toiminnan ja estävän päällekkäisiä toimintoja. Tässä taustapaperissa Nuorisotutkimusverkosto ja Juvenia kuvaavat keskeisenä pitämiään näkökulmia ja esittävät niitä koskevia ratkaisuehdotuksia.

Tarkastelemme tiedon tuottamista neljästä eri näkökulmasta: tiedon tuottamisen kokonaisuuden hallinta ja ajoitus; tiedonkeruun instrumenttien laadun varmistaminen; aineistojen yhteiskäyttö; aineistojen analyysi ja tulkinta.

Esitämme jokaista teemaa koskevat huomiot erikseen. Numeroidut teemat kuvaavat toisaalta tärkeysjärjestyttä, mitä Nuorisotutkimusseuran ja Juvenian näkemyksen mukaan pitäisi huomioida. Toisaalta nämä kuvaavat myös vaativuustasoa. Ensimmäiseksi numeroitujen kohtien järjestäminen on helpompaa, ja koordinoinnin vaativuus kasvaa listan loppua kohden.

I Tiedon tuottamisen kokonaisuuden hallinta ja ajoitus

Osaamiskeskuksilla on tehtävä kerätä tietoa omista kehittämisen kohteistaan. Ei ole kuitenkaan selkeästi määritelty, millaista tietoa, koska ja millaisessa muodossa tietoa kerätään. Osaamiskeskuksien osaaminen tiedontuotannon ja -hyödyntämisen osalta vaihtelevat, ja yhteinen koordinaatio puuttuu. Kuitenkin ilman laadukasta dataa on mahdotonta toteuttaa laadukkaita arviointeja toiminnoista. Tässä on kyse paitsi nuorisoalan sisäisestä tiedolla johtamisesta, myös siitä, millä tavalla nuorisoala näyttää mahdollisimman vakuuttavalta ulospäin. Tämän vuoksi on tärkeää tukea osaamiskeskuksia niiden tiedontuotannossa ja varmistaa, että saadaan riittävästi ja oikeanlaista tietoa toiminnan kehittämisen tueksi, vaikuttamisen arvioimiseksi ja tutkimuksen tarpeisiin.

Erityisesti lomakkeilla tietoa kerätessä tai työntekijöitä laadullisesti haastatellessa päädytään helposti päällekkäisyyksiin. Ellei osaamiskeskuksien välillä ole koordinaatiota, on vaarana, että seuraavat riskit konkretisoituvat:

- Tietoa kerätään samaan aikaan suunnilleen samoilta kohderyhmiltä. Tämä voi johtaa siihen, että vastaajat kuormittuvat ja/tai vastaamisprosentti heikkenee. Nuorisoalan hankkeita tutkittaessa on

todettu, että koordinoimattomuus voi johtaa pahimmillaan jopa siihen, että hankkeet päätyvät kilpailemaan nuorista. On siis varmistettava, ettei päällekkäisyyksiä tule.

- Nuorisoalan tietoperusteisuus edellyttää samankaltaisten kysymysten esittämistä. Kokonaisuuden koordinaation kannalta paras tilanne saavutaan silloin, kun samoja kysymyksiä ei tutkita montaa kertaa. Tällöin kenttä ei kuormitu eikä resursseja käytetä päällekkäisiin toimintoihin.
- Nuorilta liian usein ja päällekkäin kerättävän tiedon lisäksi on hyvä huomioida myös tiedonkeruun luonne. Liian tiheästi ja päällekkäin tehdyt seurantakyselyt esimerkiksi nuorten elämänlaadun kehittymisestä ja vahvistumisesta saattavat jopa heikentää nuorten tilannetta, koska he joutuvat liian tiiviisti peilaamaan (ja pettymään/stressaamaan) omaa elämäänsä suhteessa ulkoapäin asetettuihin kehittymistavoitteisiin.
- Synergiaetuja saavutetaan silloin, kun yhdellä kyselyllä tai haastattelulla voidaan täyttää useamman tiedonkeruun tavoitteita.

Nuorisotutkimusseura ja Juvenia esittävät, että ministeriö joko luo tai valtuuttaa jonkin tahon luomaan rakenteen, jossa on ajantasainen tieto suunnitteilla olevien tiedonkeruiden luonteesta, aikatauluista ja kohderyhmistä. Mikäli näin tehdään, on resursoitava toiminta riittävällä tasolla.

II Tiedonkeruun instrumenttien laadun varmistaminen

Erityisesti lomakkeiden tekemisessä ydinasia on laatia lomakkeet tavalla, joka tuottaa luotettavaa tietoa ja joka mahdollistaa myös jatkoanalyysien tekemisen. Olennaisin asia on siis varmistaa, että kyselytutkimuksen keskeisin elementti - kysymykset - on tehty kunnolla. Tuki sille, että kyselyt tehdään kunnolla, lisää paitsi tiedon luotettavuutta, myös käytettävyyttä. Lisäksi nuorisoalalla tulisi välttää kiireellisesti tehtyjä kyselyitä. Osaamiskeskukset ovat aiemmin tuottaneet varsin runsaasti erillisiä ja säännöllisiäkin kyselyjä tiettyjä kohdennettuja tiedontarpeita varten tai jopa hieman keinotekoisesti määrällisten mittari -tavoitteiden saavuttamista varten. Kyselyt kuormittavat kenttää ja ne on osin laadittu niin, että niistä johdetut tulokset ja johtopäätökset eivät kaikilta osin kestä tarkempaa kriittistä arviointia tai eivät mahdollista jatkoanalyysiä tai -hyödyntämistä. Tulosten raportoinnissa voi olla jopa oman edunvalvonnan tuntua, minkä takia toimintaa arvioivan tiedontuotannon olisi hyvä olla riittävän etäällä varsinaisesta toiminnasta.

Nuorisotutkimusseura ja Juvenia pyytävät harkitsemaan, onko mahdollista rakentaa tuki sille, että osaamiskeskuksissa kerättävän aineiston laatu on riittävällä tasolla. Hyvin kerätty aineisto on myös uskottavuuskysymys osaamiskeskusten nuorisotyön legitimointitavoitteille. Nykyisten OSKE-suunnitelmien puitteissa ei kuitenkaan ole mahdollista luoda tällaista tukirakennetta, joka edellyttäisi lisäinvestointia.

III Aineistojen yhteiskäyttö

Tiedontuotannossa aineistojen suunnittelu, testaaminen ja kerääminen ovat aikaa vieviä. Ne kaikki vaativat resursseja ja saattavat kuormittaa vastaajia. Siksi kokonaisuuden kannalta optimiratkaisu on, että osaamiskeskuksissa tuotettava tieto on käytettävissä yhteisesti. Tämä taas edellyttäisi paitsi koordinointia, tähän liittyvää mandaattia ynnä yhteistyöhalua osaamiskeskusten välillä myös sitä, että tutkimusetiikkaan, tietoturvaan ja säilöntään liittyvät kysymykset on ratkaistu kaikkia osapuolia tyydyttävällä tavalla. Mikäli tähän halutaan pyrkiä, on myös huomioitava tämä eri osaamiskeskusten toimintojen arvioinnissa, että insentiivit sekä palkitsevat tiedonkeruusta että rohkaisevat niiden yhteiskäyttöön.

IV Aineistojen analyysi ja tulkinta

Kerätty aineisto muuttuu tiedoksi, kun se on tulkittu. Edellä olevissa kohdissa I-III on viitattu lähinnä aineiston keräämisen rakenteisiin. Syvämpi yhteistyön taso saavutetaan silloin, jos osaamiskeskuksilla on yhteisiä, koordinoituja ja systemaattisia rakenteita tiedon analysoinnille. Potentiaalisina etuina tällaisessa yhteistoiminnassa olisivat resurssien säästäminen (jos jokainen analysoi samanlaisia lomakkeita tai muita aineistoja samanlaiseen tapaan suunnilleen samanlaiseen aikaan osaamiskeskusten vuosikellossa, käytetään päällekkäisiä resursseja) sekä laadun varmistaminen, jos eri osaamiskeskukset voisivat koordinoitusti hyödyntää tiedontuottamiseen liittyvää osaamista. Tämä kuitenkin edellyttää nykyistä osaamiskeskusrakennetta syvempää yhteistyötä ja koordinaatiota sekä näihin liittyviä suunniteltuja tukirakenteita.

Nuorisotutkimusseura ja Juvenia osallistuvat mielellään jatkossakin nuoria ja nuorisotyötä koskevan tiedon tuotannosta ja nuorisoalan tietoperusteisuudesta käytävään keskusteluun.

Nuorisotutkimusverkoston ja Juvenian puolesta Oulussa, Helsingissä ja Mikkelissä 9.4.2020

Tomi Kiilakoski, vastaava tutkija, Nuorisotutkimusverkosto

Sinikka Aapola-Kari, tutkimusjohtaja, Nuorisotutkimusverkosto

Jussi Ronkainen, yksikön johtaja, Juvenia - nuorisoalan tutkimus- ja kehittämiskeskus, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu